

DE
MOOIESTE DORPEN
VAN
Frankrijk

VERTALING	Anja De Lombaert e.a.
OMSLAGONTWERP	Keppie & Keppie, Varsenare
OMSLAGFOTO	Voor: Gareth Kirkland Photography/iStock Achter: Guy Ozenne/iStock
ONTWERP LAY-OUT	Keppie & Keppie, Varsenare
OPMAAK	Keppie & Keppie, Varsenare
OORSPRONKELIJKE TITEL	Villages de France
DIRECTIE	Philippe Orain (Michelin)
UITGEVERS	Camille Bouvet, Lieven Defour (Lannoo)
REDACTIE	Martin Balédent, Christine Barrely, Gonzague Benoît-Latour, Sophie Bentot, Marie-Claude Berger, Jordane Bertrand, Cécile Bouché-Gall, Isabelle Bruno, Séverine Cachat, Blandine Catta, Pierre Chavot, Mélanie Cornière, Lionel Crooson, Sybille d'Oiron, Marie-Anne Damase, Lucie Dejouhanet, Léa Delpont, Clarisse Deniau, Marylène Duteil, Sandrine Favre, Baptiste Fillon, Alexandra Forterre, Sophie Fréret, Florent Gaillard, Christine Gelot-Bray, Christine Gil, Laurent Gontier, Arnaud Gourmand, Thierry Guidet, Serge Guillot, Guylaine Idoux, Sylvie Kempler, Hervé Kerros, Françoise Klingen, Anath Klipper, Marie-Françoise Laborde, Corinne Langlois, Hélène Le Tac, Annabelle Lebarbé, Florent Leclercq, Marie Lionnet, Achraf Meddeb, Laurence Michel, Véronique Moulin, Béatrice Peyret-Vignals, Nicolas Peyroles, Pierre Plantier, Caroline Rabourdin, Jean-Claude Renard, Amélie Renaut, Manuel Sanchez, Jean-Emmanuel Sceau, François Sichet, Emmanuelle Souty, Delphine Storelli, Aude de Tocqueville, Mai Tran, Magali Triano, Marion Vacherot
CARTOGRAFIE	Marie Vandevoorde
MET DANK AAN	Hervé Dubois, Maria Gaspar, Pierre Olivier Signe, Marie Simonet, Léonie Piraudeau

© Michelin
 © Cartografie: Michelin
 © Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2019

CONTACTADRES	
De Groene Reisgids	De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo	Uitgeverij Terra Lannoo bv
Kasteelstraat 97	Postbus 23202
B-8700 Tielt	1100 DS Amsterdam Zuid-Oost
degroenereisgids@lannoo.be	info@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2019/45/327 - NUR 512
 ISBN 978-94-014-5815-3

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

DE
MOOIESTE DORPEN
VAN
Frankrijk

Inhoud

- 6 **Vooraf Dorpen ontdekken**
- 7 **Inleiding Dorpen onder de loep**
- 21 **Woordenlijst**

250 DORPEN IN 8 REGIO'S

- 24 dorpen nrs. 1-18 **Hauts-de-France,
Île-de-France, Normandië**
- 55 dorpen nrs. 19-44 **Bourgogne - Franche-Comté,
Grand Est**
- 96 dorpen nrs. 45-70 **Bretagne, Centre - Val de Loire,
Pays de la Loire**
- 130 dorpen nrs. 71-114 **Nouvelle-Aquitaine**
- 190 dorpen nrs. 115-155 **Auvergne - Rhône-Alpes**
- 246 dorpen nrs. 156-194 **Occitanië**
- 320 dorpen nrs. 195-235 **Provence - Alpes - Côte d'Azur**
- 387 dorpen nrs. 236-250 **Corsica**

- 410 **Register**
- 413 **Fotoverantwoording**

Binnen elk van de hierboven opgesomde regio's staan de mooiste dorpen per departement gegroepeerd (alfabetisch); ook binnen het departement worden de dorpen in alfabetische volgorde beschreven.

Dorpen ontdekken

Saint-Céneri-le-Gérei

Klokkentorens op het platteland, huizen met pannendaken of leidendaken, vaak omringd door oude vestingmuren, heren en kastelen die trots boven het landschap uitsteken. Welke streek van Frankrijk u ook bezoekt, in bijna alle dorpen die u aandoet, krijgt u zin om de geschiedenis in te duiken.

Het ene dorp straalt meer het verleden uit dan het andere, maar allemaal geven ze de bezoeker een beeld van de eeuwenoude sfeer van een land met veel gezichten. Van de Elzas

tot de Provence, van Bretagne tot het Baskenland, van de Alpen tot de Charentes of de Périgord, de stijl van de huizen wisselt voortdurend en de plattegrond van de dorpen evolueert, maar elk dorp is telkens opnieuw een plezier om te ontdekken, te bezoeken en te beleven. Gerberoy, Riquewihr, Pérouges, Aubeterresur-Dronne, Locronan, Salers... zo vele namen die tot onze verbeelding spreken, waar men zich kan laten leiden door zijn zintuigen en kan ronddolen in de vele bekoorlijke straatjes.

Er is meer dan één boek nodig om alle dorpen van de ongeveer 36.600 gemeenten van Frankrijk te beschrijven. Meer dan tachtig procent van deze gemeenten tellen minder dan 2000 inwoners en worden beschouwd als dorpen.

In de 20ste eeuw werden vele dorpen gerestaureerd, men wilde ze opnieuw tot leven brengen. Ze maken deel uit van ons collectieve geheugen dat moet worden onderhouden om het in stand te houden samen met de Franse levenskunst die een belangrijke toeristische waarde heeft. Ontdek de Franse dorpen! Geniet ervan! Vereer ze met uw bezoek!

In dit boek stellen we u een beperkte selectie voor van de mooiste dorpen van Frankrijk. Ze liggen verspreid over het hele land en zullen u veel plezier verschaffen bij het ontdekken ervan tijdens uw vakantie in Frankrijk!

Philippe Orain

Dorpen onder de loep

Wie door Frankrijk reist, maakt kennis met een verbazingwekkend rijk architecturaal landschap. De dorpen ontwikkelden zich in de loop van een lange geschiedenis en laten zien hoe ingenieus de mens zich aanpast aan zijn omgeving. Zowel de geschiedenis als de geografische omstandigheden zorgden ervoor dat de dorpen in de loop der eeuwen hun specifieke kenmerken behielden. Deze pittoreske dorpen bieden een leefklimaat dat men herontdekt onder invloed van grote milieuproblemen. Al was het niet altijd even gemakkelijk om deze dorpen te laten overleven.

WAT IS EEN DORP? WANNEER SPREEKT MEN VAN EEN STAD?

Het is niet de oppervlakte die telt, maar veeleer de relatie met het platteland. Volgens het woordenboek is een dorp een kleine plaats op het platteland, kleiner dan een stad, maar met een kerk en enkele openbare gebouwen, wat het onderscheidt van een gehucht.

Het woord dorp werd oorspronkelijk gebruikt om een groep huizen weer te geven. Hoewel een dorp nu groter is dan een groep huizen, blijft de band met het landschap bestaan. Een dorp is geïntegreerd in het landschap, een stad steekt af tegen het landschap. Zolang het aantal inwoners beperkt blijft, spreekt men dus van een dorp, van een kuurdorp, van een kustdorp, van een mijndorp enzovoort.

Hoewel dorpen er heel verschillend kunnen uitzien, vertonen ze toch een aantal basiskenmerken. Zo kan men ze in één oogopslag overzien en op enkele uitzonderingen na, torent boven elk dorp wel de klokkentoren van een kerk of een toren van een kasteel uit. In bijna elk dorp ontdekt men kronkelige steegjes die naar een plein leiden waaraan het gemeentehuis en de kerk liggen, en waar vaak ook cafés, een restaurant en een kruidenier te vinden zijn.

Deze structuur vindt men in bijna alle dorpen terug omdat een dorp niet alleen ontstaat met behulp van stenen, maar ook wordt gevormd door de mens en zijn gebruiken. De religieuze, bestuurlijke en commerciële belangen hebben geleid tot een pragmatische ordening en op basis daarvan zijn de dorpen in de loop der eeuwen geëvolueerd. Toch heeft elk dorp ook zijn eigen, unieke kenmerken, die verband houden met het verleden en de omgeving van het dorp.

Opmerking

Alle woorden gevolgd door een asterisk, worden verklaard in de woordenlijst op blz. 21.

DE GESCHIEDENIS VAN HET DORP

DE OORSPRONG

In het neolithicum verschenen de eerste groepen huizen omdat de mens zich op een vaste plaats vestigde en zich aan landbouw en veeteelt ging wijden. Iedereen kent de Gallische dorpen van de avonturen van Asterix en Obelix wel, maar de werkelijkheid, die er heel anders uitziet, is bekend dankzij archeologen, vooral wat betreft het oppidum*, dat in de eerste plaats een defensieve rol speelde. Toen de Romeinen zich in Gallië vestigden, hielden ze zich bezig met het stichten en verfraaien van steden, maar ze bouwden op het platteland ook grote villa's op uitgestrekte landerijen. De Romeinen legden daarnaast een heel netwerk van wegen aan, waardoor de mens zich beter kon verplaatsen en goederen kon verhandelen en daardoor ontstonden veel nieuwe dorpen.

De middeleeuwse dorpen zijn bekender. Bezoekers kunnen er nog de geplaveide straten bewandelen, enkele huizen zijn bewaard gebleven, maar vooral kerken en kastelen en soms overblijfselen van de omwalling hebben de tand des tijds doorstaan. In die periode ontstond het Franse landschap bezaaid met dorpen en kregen die dorpen vorm. Aan die vorm veranderde weinig tot de 19de eeuw. In de loop van die lange periode ontwikkelden zich ook twee belangrijke Franse architectuurstijlen, de romaanse stijl* en de gotische stijl*, die vooral werden toegepast in openbare, burgerlijke en religieuze gebouwen.

DE VORMEN VAN HET DORP

Dorpen ontstonden op verschillende manieren. Men zou zelfs kunnen stellen dat elk dorp zijn eigen bestaansreden heeft. Enkele van de belangrijkste redenen zijn veiligheid of economisch voordeel. Zo koos men bijvoorbeeld een strategische plek wat betreft de verdediging (hooggelegen, nabij een rivier, nabij een belangrijke weg...) of men zocht beschutting bij een kasteel of een klooster. Vaak ontstonden dorpen in de buurt van een stad of vlak bij na-

*Wijnbouwershuizen
in de Languedoc*

tuurlijke rijkdommen, zoals een mijn, een glasblazerij of warmwaterbronnen (**Vernet-les-Bains**, nr. 185). Veel minder vaak ontstond een dorp om bestuurlijke redenen. Dat was wel zo in het geval van de bastides*. Soms werden dorpen gesticht door religieuze orden (zo stichtten de tempeliers **La Couvertoirade**, nr. 162).

Ongeacht de reden waarom het dorp werd gesticht, het ontwikkelde zich meestal op een pragmatische en nuttige manier. Het dorp werd in zijn omgeving geïntegreerd, vandaar de vele verschillende vormen. De vorm van een dorp lijkt alleen te zijn onderworpen aan de vaste regels van de *genius loci*. Het dorp dankt zijn schoonheid aan de nauwe band die het met de bodem, het reliëf en de natuurlijke en aangeplante vegetatie heeft.

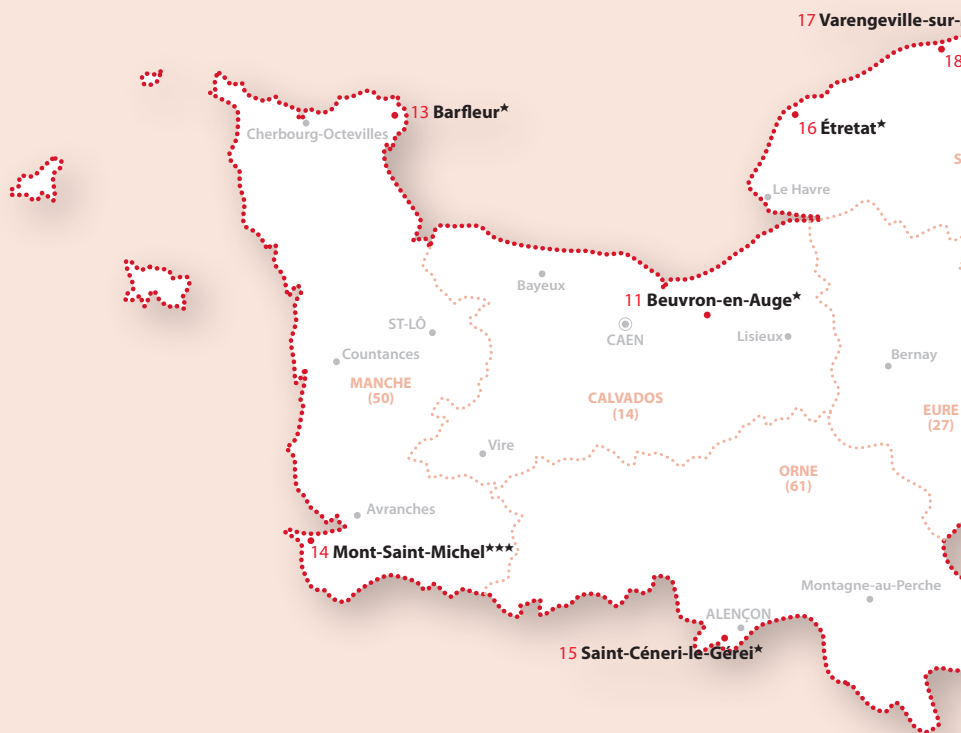
Maar zelfs als er geen architect of stadsplanner aan te pas kwam, liet men niets aan het toeval over. De grondige kennis van de omgeving zorgde ervoor dat men het dorp opmerkelijk aanpaste aan de elementen. De ligging en de oriëntatie werden nooit toevallig bepaald. Men had water en zon nodig. De dorpen in de Alpen bijvoorbeeld liggen altijd aan de zonzijde van de vallei. Sinds het Keltische oppidum speelt het dorp ook een beschermende en defensieve rol. Dorpen liggen bijvoorbeeld vaak aan de ingang van een vallei of net hogerop. **Saint-Cirq-Lapopie** (nr. 179) kijkt vanaf een hoogte uit over de vallei van de Lot. Bovendien bleven zo de vruchtbaarste gronden beschikbaar voor de landbouw. Dorpen met deze ligging behoren tot de spectaculairste van Frankrijk. Welke stadsplanner zou ooit het plan voor **Rocamadour** (nr. 178) of **Balazuc** (nr. 118) hebben kunnen bedenken?

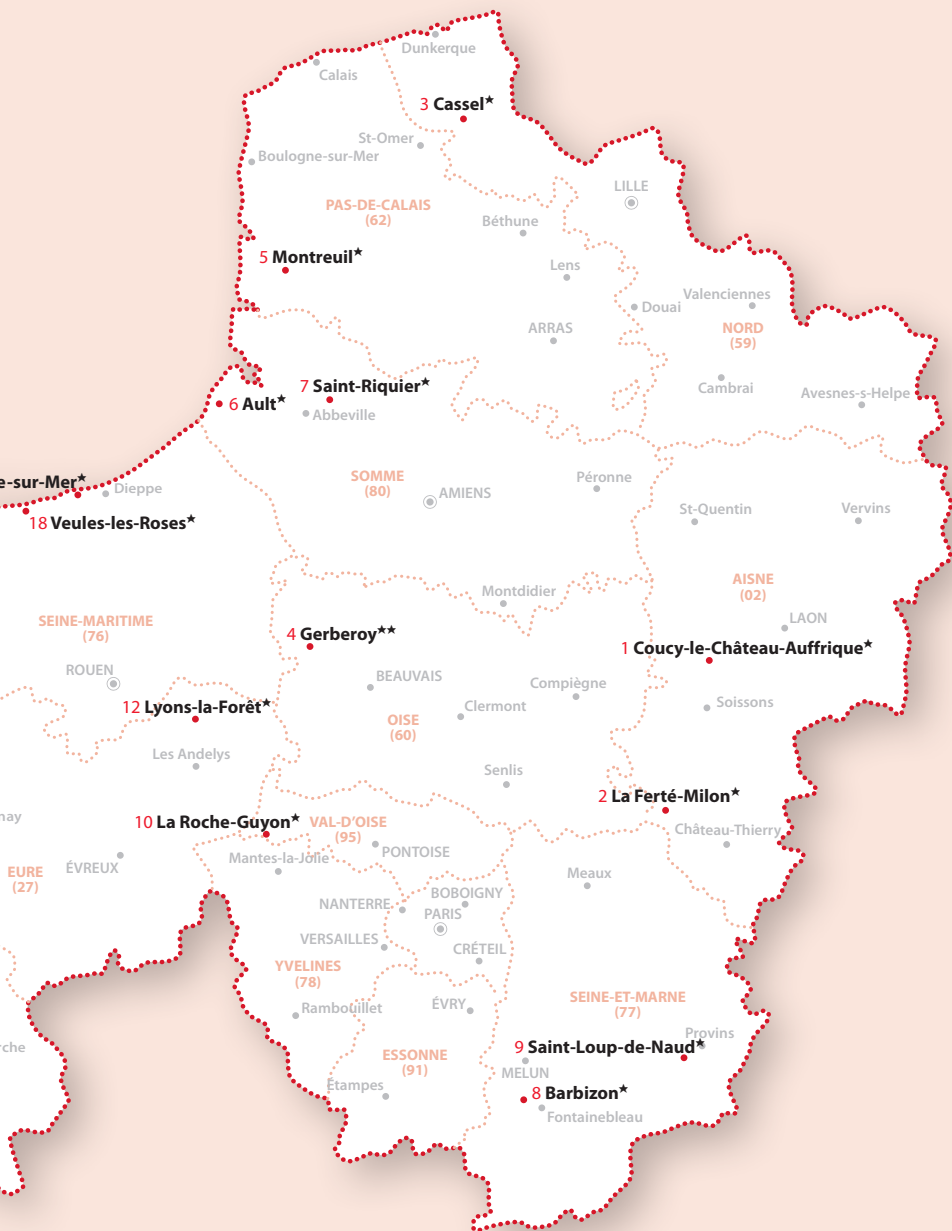
De landbouwmethoden die in een streek werden toegepast, bepaalden of een dorp bestond uit dicht bij elkaar of juist ver van elkaar geplaatste huizen en bepaalden het belang van het dorp. In wijnbouwstreken, waar de bodem erg belangrijk was, of op plaatsen waar men aan groenteteelt deed en waar dus niet voortdurend een boer aanwezig hoefde te zijn, stonden hier en daar boerderijen en de rest van de huizen stond dicht bij elkaar in het dorp.

De vorm van het dorp werd ook bepaald door de ruimte die men vrijhield voor religieuze, feodale of militaire gebouwen. Hoewel de ommuring van veel versterkte dorpen al lang verdwenen is, is de afdruk ervan bewaard gebleven in de vaak concentrische straten en een kleine dorpskern, zoals in **Brouage** (nr. 74).

De bastides in het zuidwesten, die in de 13de en 14de eeuw ontstonden, vormen een uitzondering wat de plattegrond betreft. Dankzij een tot dan toe ongekende economische en demografische groei verenigden de religieuze en politieke machten zich om 'nieuwe steden' te stichten voor de boerenbevolking met als doel de organisatie van de handel, het handwerk en de veiligheid te verbeteren. Deze bastides werden volgens een vast ontwerp gebouwd. Men herkent ze gemakkelijk aan hun dambordpatroon met een centraal plein waaraan huizen met

1 Hauts-de-France, Île-de-France, Normandië

Hauts-de-France, Île-de-France, Normandie

1.
**Coucy-le-
Château-
Auffrique**

blz. 28

2.
**La Ferté-
Milon**

blz. 29

3.
Cassel

blz. 30

4.
Gerberoy

blz. 31

10.
**La Roche-
Guyon**

blz. 38

11.
**Beuvron-
en-Auge**

blz. 40

12.
**Lyons-
la-Forêt**

blz. 41

13.
Barfleur

blz. 42

5.
Montreuil

blz. 32

6.
Ault

blz. 33

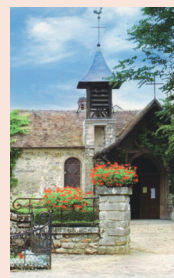
7.
**Saint-
Riquier**

blz. 34

8.
Barbizon

blz. 35

9.
**Saint-Loup-
de-Naud**

blz. 37

14.
**Mont-
Saint-
Michel**

blz. 43

15.
**Saint-
Céneri-
le-Gérei**

blz. 51

16.
Étretat

blz. 52

17.
**Varengvil-
le-sur-Mer**

blz. 53

18.
**Veules-
les-Roses**

blz. 54

1 Coucy-le-Château-Auffrique ★

Hauts-de-France - Aisne (02)

'Ik ben noch koning, noch prins, noch hertog, noch graaf. Ik ben heer van Coucy', was het trotse devies van de bouwer van deze imponerende vesting. Binnen de middeleeuwse wallen ligt Coucy op een rots boven het Oise- en Ailette-dal, op een indrukwekkende defensieve locatie. De huidige inwoners laten deze plaats vol geschiedenis herleven.

De middeleeuwse stad van 12 ha werd door Louis-Philippe teruggekocht en onder Napoleon III als monument aangemerkt. Er zijn indrukwekkende muurvakken, funderingen en kelders bewaard gebleven.

Voor het **kasteel** ★ (📞 03 23 52 71 28) ligt een voorhof. Een wachterszaal, rechts, bevat een maquette en documenten over Coucy. Verderop zijn de fundamenten van een romaanse kapel te zien. De grote torens van het kasteel, met uitspringende torenweergang, waren meer dan 30 m hoog. De woongebouwen werden eind 14de eeuw heropgebouwd door Enguerrand VII en begin 15de eeuw voltooid door Louis d'Orléans, die Coucy had gekocht van de dochter van Enguerrand VII. Er zijn nog resten van de Salle des Preuses en de Salle des Preux, waaronder zich een voorraadkamer bevindt. De 54 m hoge donjon, met een diameter van 31 m en stenen muren van 7 m dikte, werd in 1917 door de Duitsers opgeblazen met behulp van 28 ton dynamiet. Geniet van het **uitzicht** op de vallei vanaf de top van de geres-taureerde toren aan het terras.

De 13de-eeuwse poort **Porte de Soissons** is versterkt en herbergt het **Musée de la Tour** (📞 03 23 52 22 22). Vanaf het platform ziet u uit op de vallei van de Ailette.

De **Église Saint-Sauveur**, met een romaanse gevel en gotische schepen (12de en 14de eeuw), is na de Eerste Wereldoorlog vrijwel geheel herbouwd.

De 13de-eeuwse poort **Porte de Laon** onder aan de rots was vlot te bereiken en speelde een belangrijke defensieve rol. Twee grote, ronde torens flankerden de poort.

2 La Ferté-Milon ★

Hauts-de-France - Aisne (02)

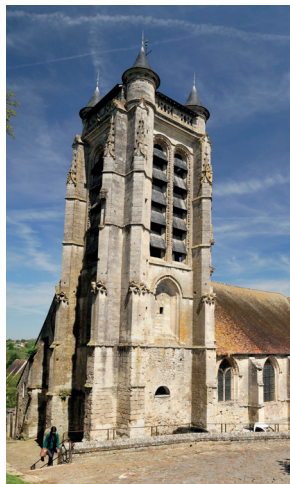
La Ferté-Milon is een charmante ‘landelijke stad’ met een indrukwekkende vesting, waarvan de oorsprong teruggaat tot de middeleeuwen. De beroemdste kinderen van de streek zijn de toneelschrijver Jean Racine, die uit La Ferté-Milon kwam, en Jean de la Fontaine, afkomstig uit Château-Thierry, die hier vaak op bezoek kwam.

Vertrek op de parkeerplaats op het Île de l’Ourcq. Steek de molenbeek over (de molen heeft zijn grote rad nog) en wandel de oude stad binnen langs de Église Notre-Dame. Neem voorbij de brug links de rue de Reims.

U komt zo bij het **Musée Jean-Racine** (☎ 03 23 96 77 77). Dit was het huis van de grootmoeder van toneelschrijver Jean Racine. Hier bracht hij zijn kinderjaren door. Er worden documenten over de schrijver en zijn werk en over de geschiedenis van de stad bewaard. Neem rechts de rue Racine, een oude, geplaveide straat. In het mooie huis op nr. 1 woonde Marie Rivière, de zus van Racine. De straat leidt naar de koorsluiting van de kerk en naar het kasteel. In de **Église Notre-Dame** trouwde Jean de La Fontaine op 26-jarige leeftijd met Marie Héricart, die slechts 14 jaar oud was. De kerk uit de 12de eeuw, die vaak werd verbouwd, heeft een halfronde apsis die werd ontworpen door Philibert Delorme in opdracht van Catharina de’ Medici, en glas-in-loodramen uit de 16de eeuw.

Het **kasteel** ★ moest worden gebouwd op de fundering van een veel ouder gebouw, maar de bouwwerkzaamheden werden in de 15de eeuw stilgelegd. Het ziet er nog altijd als een onafgewerkte bouwplaats uit. Door gebrek aan geld werd alleen de mooie voorgevel opgetrokken. Loop door de Porte de Bourneville en neem wat afstand om vanaf het grasveld de gevel te bewonderen. De vesting met zijn drie rijen vensters, beschermd door machicolis en drie zware snavelbektorens, eindigt in de in 1594 verwoeste donjon. Boven aan de torens ziet u prachtige **bas-reliëfs** ★ (15de eeuw), waaronder een schitterende **Kroning van de Maagd** ★.

Ga via de rue des Bouchers en de rue de Reims naar de place du Port-au-Blé en steek de brug over. Vanaf de **oevers van de Ourcq** geniet u van een mooi uitzicht. Stroomafwaarts ziet u de toren en de tuin van het domein Héricart, waar La Fontaine zijn lieffe het hof maakte. Stroomopwaarts ziet u de ‘schuur op het water’, met de katrollen van de kraan die de graanzakken neerliet in de fluitschepen op de Ourcq.

3 Cassel ★

Hauts-de-France - Nord (59)

Dit plaatsje op de Mont Cassel is een van de charmantste van de streek door zijn hoge ligging, de Grand'Place met ongelijke bestrating, de smalle, kronkelende straten en de lage, witgekalkte huizen. De Vlaamse identiteit van het dorp doet het dagelijkse leven van de inwoners van Cassel eer aan en creëert een authentieke sfeer.

De **Grand'Place** is een plein met hobbelig plaveisel op de heuvelhelling dicht bij de kapittelkerk. Aan de zuidkant staan mooie oude huizen uit de 16de tot 18de eeuw.

Het **Musée départemental de Flandre** (26 Grand'Place - ☎ 03 59 73 45 59 - www.museedeflandre.lenord.fr) is ondergebracht in het **Hôtel de la Noble-Cour** (16de eeuw) met de natuurstenen gevel (wat zelden voorkomt in het noorden). Dit streekmuseum schetst de geschiedenis, kunst en cultuur van Vlaanderen. Werp zeker een blik op *La Vue panoramique de Cassel* (anoniem, eind 17de eeuw), dat toont hoe belangrijk de molenaarsactiviteit in de stad was, en *Les Casselois dans le marais de Saint-Omer* over de oorlog, in 1887 geschilderd door Francis Tattegrain.

Bezoek vervolgens de **Collégiale Notre-Dame**. Deze gotische kapittelkerk in Vlaamse stijl heeft drie puntgevels, drie schepen, drie apsissen en een vierkante klokkentoren op de viering van het transept. Foch kwam hier vaak bidden en nadenken.

De **Ancienne chapelle des Jésuites** heeft een 17de-eeuwse gevel van bak- en natuursteen.

Wandel door naar de top van de **Mont Cassel**. Een van de twintig molens die daar ooit draaiden, dateert uit de 18de eeuw en produceert nog altijd lijnzaadolie.

4 Gerberoy ★★

Hauts-de-France - Oise (60)

Dit minuscule middeleeuwse vestingplaatsje heeft een duizend jaar oude geschiedenis en draagt het label 'Les Plus Beaux Villages de France'. Honderden geurende klimrozen tooien de 17de- en 18de-eeuwse vakwerkhuisen in de steile en onregelmatig geplaveide steegjes. Het leem en de rode baksteen harmoniëren met de in pastelkleuren geschilderde balken. Gerberoy lijkt zo uit een bekoorlijk schilderij te komen en het is dan ook niet vreemd dat het de post-impresionistische schilder Le Sidaner wist te verleiden.

Neem de tijd om rond te dwalen door de smalle straatjes en er de heerlijke geuren op te snuiven. Hier zijn bloemen heer en meester: rozen, narcissen en hortensia's wisselen elkaar op een ongedwongen en charmante wijze af. De huizen zijn goed onderhouden, de omgeving is verzorgd en apart en laat nog ruimte voor verbeelding. Een stevige klim brengt u naar de **omwalling**.

Ter hoogte van de watertoren biedt de omwalling een mooi uitzicht op de **Jardins Henri Le Sidaner**, die Le Sidaner aanlegde op de ruïnes van de vesting.

Via de toegangspoort van het kasteel loopt de weg langs oude kanunnikenhuizen omhoog naar de **Collégiale Saint-Pierre**. Deze 15de-eeuwse kerk bezit koorstoelen, versierd met fijnbewerkte steunblokjes (1460) en tapijten uit Aubusson (17de eeuw).

De rue du Château achter de kerk biedt zicht op het hoekhuis 'Maison bleue' (1691): een poterne (sluippoort) steekt uit boven een met groen overwoekerde muur. De voormalige slotgracht is nu een aange- name, met bomen omzoomde wandellaan.

AGENDA

Een feestelijk hoogtepunt van het jaar is het **Fête des roses** op de derde zondag van juni (behalve als er verkiezingen zijn).

5 Montreuil ★

Hauts-de-France - Pas-de-Calais (62)

Dit dorp, gelegen boven op een kaap verdedigd door een citadel en vestingwallen, ademt een zekere nostalgie uit. De moderniteit had geen vat op de oude straten met 17de- en 18de-eeuwse huizen. De restaurants en fraaie hotels getuigen er van een florerende toeristische sector. Het is een uitstekende uitvalsbasis voor het verkennen van het dal van de Canche en het dal van de Course.

Begin een wandeling door de dorpskern in de **rue du Clape-en-Bas**. Deze fraai geplaveide straat is omgeven door lage, witgekalkte huizen met bemoste pannendaken, typisch voor het dal van de Canche.

De **Chapelle Saint-Nicolas** een beetje verderop, waarin nu een hotel is gevestigd, werd in 1874 heropgebouwd door een leerling van Viollet-le-Duc. Het portaal in laatgotiek (15de eeuw) is bewaard gebleven.

De **Église Saint-Saulve** ★ hoorde bij een oude benedictijnenabdij uit de 11de eeuw. De noordoostkant van de toren, die dienstdoet als portaal, dateert nog uit deze periode. De kerk werd verbouwd in de 13de en de 16de eeuw nadat de gewelven waren ingestort. Ze staat op de plek waar ooit een klooster stond gewijd aan Saint Walloy.

DE CITADEL ★

☎ 03 21 06 10 83

De citadel werd gebouwd in de tweede helft van de 16de eeuw en verbouwd in de 17de eeuw door Jean Errard en later door Vauban. Ze bevat nog elementen van het oude kasteel (11de en 13de eeuw). De weergang biedt mooie **uitzichten** ★★ op het dal van de Canche: het voormalige kartuizerklooster Notre-Dames-Prés en het dal van de Course (rechts); het drasland van de Canche, het estuarium en Le Touquet (links) met zijn vuurtoren. De bezichtiging eindigt bij de kazematten (1840) en de kapel (18de eeuw).

Verlaat de citadel, steek de brug over en neem na 300 m rechts de weg langs de stadsmuur tot de Porte de France.

DE VESTINGMUREN ★

De weergang biedt uitzicht op de courtine en de rij torens (13de eeuw) die deel uitmaken van de wallen. Aan één kant ziet u uit op de daken, aan de andere kant op het dal van de Canche en het plateau van het Pays de Montreuil.

6 Ault ★

Hauts-de-France - Somme (80)

Dit badplaatsje verdient zeker zijn bijnaam 'balkon boven zee'. Indrukwekkende, met gras bedekte kliffen waar de wind vrij spel heeft, torenen uit boven aantrekkelijke stranden. Zoek niet verder: de badplaats Ault, gelegen tussen de Albasten Kust en de Sommebaai, beschikt over al die kleine troeven die voor een waar vakantiegevoel zorgen.

De gotische **Église Saint-Pierre** (14de-15de eeuw) op het dorpsplein, met een platte klokkentoren, heeft geruit metselwerk van steen en silex.

Ault en zijn oude wijk **Onival** danken hun reputatie aan de opkomst van het strandtoerisme eind 19de eeuw. Uit dit luisterrijke verleden zijn in Ault op verschillende plaatsen prachtige villa's bewaard gebleven. Talrijke gevels zijn versierd met **keramiek**.

Op de laatste steile helling van het klif staat een prachtige **vuurtoren** met witte en rode keramieken tegels. Rondom (rue Degauchy, boulevard du Phare) is er vrij uitzicht op de zandbanken van de Sommebaai, de Picardische kust en Het Kanaal.

STRANDEN

Aan de voet van hoge kliffen ligt het kleine strand van Ault. Bij hoogtij blijft er nog slechts een smalle strook keien over. Omgekeerd komen bij het terugtrekken van de zee indrukwekkende rotsmassa's tevoorschijn. Dit is de perfecte plek en het ideale moment om allerlei schaal- en weekdieren te bewonderen. Iets noordelijker liggen twee andere stranden, waarvan een met fijn zand, tegenover de wijk Onival.

7 Saint-Riquier ★

Hauts-de-France - Somme (80)

Dit dorp in Ponthieu is ontstaan uit een zeer oude benedictijnenabdij, die beroemd was tijdens de Karolingische periode. De klokkentoren van de gotische kerk, die niet onderdoet voor heel wat kathedralen, steekt hoog uit boven het vredige platteland. Het belfort met torentjes werd door de Unesco uitgeroepen tot werelderfgoed.

Hoewel een bezoek aan de kerk van Saint-Riquier een absolute prioriteit moet zijn, is ook een bezoek aan het 18de-eeuwse **Hôtel-Dieu** (☎ 03 22 28 91 72) de moeite waard. De kapel heeft mooi smeedijzeren traliewerk; het altaarstuk (eind 17de eeuw) is versierd met een doek van Joseph Parrocel; de twee engelen en de beelden van de H. Nicolaas en de H. Augustinus zijn het werk van Pfaffenhoffen, die lange tijd in Saint-Riquier woonde. De sacristie en kloostergang zijn ook toegankelijk voor bezoekers.

DE RICARIUSKERK ★★

De meermaals heropgebouwde abdijkerk is vanbinnen volledig gerestaureerd. Het grootste gedeelte is laatgotisch (15de-16de eeuw), maar er zijn nog elementen uit de 13de eeuw bewaard gebleven (het onderste stuk van het transept en het koor). De kerk werd in de 17de eeuw gerestaureerd door abt Charles d'Aligre, die het meubilair veranderde. De abdij overleefde de Franse Revolutie en werd in de 19de eeuw een parochiekerk. Tijdens de twee wereldoorlogen deden de gebouwen dienst als militair hospitaal. De prachtige **gevel** is een en al verticaliteit. De zware vierkante toren (50 m hoog) wordt aan weerszijden geflankeerd door trap-torentjes. De gevel is uitbundig versierd met beeldhouwwerk. Bewonder in het **interieur** ★★ de mooie en eenvoudige indeling. Het schip is 13 m breed, 24 m hoog en 96 m lang. De verschillende niveaus zijn van elkaar gescheiden door een fries en een balustrade. In het **koor** bleven de decoraties en het meubilair uit de 17de eeuw bewaard: smeedijzeren **hek** ★, koorlessenaar en koorstoelen van de monniken, marmeren afsluiting met erboven een houten Christusbeeld van Girardon.

De rechterdwarsbeuk is bijzonder: het uiteinde wordt afgesneden door drie traveeën van de kloostergang, waar zich de sacristie en de schatkamer bevinden. De muur is versierd met beeldhouwwerk. De **kerkschat** bevindt zich in de privékapel van de abt en omvat een Byzantijnse christus (12de eeuw), relieken (13de eeuw), een albasten altaarstuk (15de eeuw) en een vreemde handverwarmer (16de eeuw).

Barbizon ligt tussen het bos van Fontainebleau en de vlakte van Brière en was in de 19de eeuw niet meer dan een dorpje van houthakkers, steenhouwers en boeren. Door de komst van een aantal kunstschilders die aangetrokken werden door de bosrijke omgeving, werd het een kunstenaarsdorp. Volgens de gebroeders Goncourt, Franse schrijvers, beschouwden de landschapsschilders elke boom als een model, omgeven door ontelbare kleuren. Nu is Barbizon één lange straat met kunstgaleries, hotels en restaurants, en zijn de schildersateliers omgevormd tot musea.

Ondanks de herdenkingsborden en kunstreproducties in de Grande-Rue, is het moeilijk om zich een beeld te vormen van de artistieke dynamiek die hier heerste toen dit dorp nog een verzameling eenvoudige huisjes was in plaats van een trendy trefpunt. Hoewel enkele schitterende huizen vanaf de straatkant zichtbaar zijn, zitten heel wat andere verstopt achter een toegangshek. Om het echte Barbizon van vroeger te ontdekken, downloadt u de audiogids (www.zervisit.com) of koopt u het boekje *L'école de Barbizon en famille*, voor een wandeling naar de huizen van de kunstschilders die hier aan het begin van de 20ste eeuw woonden (*minigids te koop in de Auberge Ganne*).

U kunt ook de huizen van Jean-François Millet (1814-1875) en Théodore Rousseau (1812-1867) bezoeken. Deze twee landschapsschilders bestudeerden 'het motief' en ze stonden aan de basis van de School van Barbizon. Het bescheiden **huis van Jean-François Millet** (27 Grande-Rue - ☎ 01 60 66 21 55 - www.atelier-millet.fr), waar de kunstschilder 25 jaar lang woonde, was tegelijkertijd zijn **atelier**. Vroeger was het pand groter, want Millet woonde er met zijn hele gezin, dat bestond uit zes dochters en drie zonen. De buitenkant ziet er nog bijna net hetzelfde uit als vroeger. Binnen zijn etsen en doeken van de kunstenaar te zien.

